

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ЊЕМАЧКИ ЈЕЗИК

РАЗРЕД: ДРУГИ

СМЈЕР: ОПШТИ

НИВО ПОСТИГНУЋА: А 1.2

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 72

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА: Настава и учење страног језика доприносе развоју радних навика, одговорности, самопоуздања и креативности код ученика, те развоју стратегије самосталног учења. Учење страног језика доприноси развоју хармоничне личности ученика, ширењу сазнања и опште културе, те развоју моралних и естетских вриједности. Код ученика се развијају култура лијепог понашања, хуманих односа међу људима, култура дијалога, свијест о значају мултикултурализма и плурилингвизма.

Суштина наставе њемачког језика састоји се, прије свега, у следећем:

- оспособљавање ученика за усмену и писмену комуникацију на том језику;
- свеукупан интелектуални развој ученика који се, кроз развој језичких способности и вјештина, упознаје са културом и начином живота народа чији језик изучава и
- стварање добре лингвистичке основе за даље изучавање језика.

Осим ових, настава њемачког језика обухвата и друге општеобразовне и васпитне садржаје и циљеве:

- развијање све четири језичке вјештине код ученика у смислу оспособљавања ученика за самосталну вербалну, невербалну и писану комуникацију на њемачком језику у различитим животним ситуацијама;
- развој опште културе, креативности, самопоуздања, моралних и етичких вриједности, културе лијепог понашања и културе дијалога, те хуманих односа међу људима;
- развијање природне радозналости и оспособљавање ученика за самосталан, активан и одговоран рад на усвајању језика;
- рад на транзицији из спољашње у унутрашњу мотивацију, те развијање развојног менталног склопа чија основа је размишљање ученика кроз „Ја то желим и ја то могу“, умјесто „Ја то не знам и ја то морам“.

За реализацију наведених циљева ученици стичу следеће компетенције и знања:

1. лингвистичке компетенције,
2. социолингвистичке компетенције,

3. дискурсне компетенције,
4. познавање стратегија рјешавања проблема у комуникацији,
5. социокултуролошка знања и
6. познавање стратегија самосталног учења.

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИ САДРЖАЈ:

Ученици ће учити језик и проширивати свој вокабулар ослањајући се на знање стечено кроз учење других наставних предмета, а у оквиру датих тема, као и на њихово опште знање и појединачна интересовања.

ИНТЕРКУЛТУРАЛНЕ ВЈЕШТИНЕ:

Ученици ће (се):

- проширивати своју способност споразумијевања ван граница матерњег језика и тако развити способност за разумијевање и поштовање других култура и цивилизација (ученици уче да упознају културу других земаља, да уоче главне разлике између властите културе и културе земље чији језик уче, да упознају обичаје и навике народа чији језик уче, те сличности и различитости између њихове земље и земаља њемачког говорног подручја у области културе, образовања, слободног времена и начина живљења, а у оквиру датих тема);
- упознати са социолингвистичким аспектом неопходним за учтиво понашање и комуникацију са припадницима циљне културе;
- навикавати да се учтиво понашају у комуникацији са припадницима циљне културе;
- учити да комуницирају и да се понашају у свакодневним ситуацијама на начин који је природан за културу земаља њемачког говорног подручја;
- научити да поштују традицију, обичаје, навике других људи, итд.;
- развијати свијест о мултикултурализму;
- научити да поштују властите традиције и обичаје.

УЧЕЊЕ КАКО ТРЕБА УЧИТИ:

Ученици ће учити да:

- буду одговорни, активни и упорни када уче језик;
- користе различите методе и стратегије учења типичне за учење језика;
- разумију разлике у стиливима учења, те да препознају, унапређују и модификују свој стил;

- користе информационе технологије код учења језика;
- оцјењују своје активности и активности својих другова из одјељења, као и ниво свог и њиховог знања у односу на постављене циљеве и, ако је потребно, мијењају стратегије учења;
- користе самостално уџбенике, рјечнике и друге приручнике;
- активно учествују на часу, пажљиво слушају и примјењују упутства и препоруке наставника.

САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ (ИСХОДИ) ПРОГРАМА

Теме:

Тема	Садржаји
Мода	Одјећа, боје, разговор у трговини, изрицање количине и цијене;
Здравље	Дијелови тијела, хигијена, здравље, заказивање термина код љекара, одлазак љекару и у апотеку, болести, лијекови;
Становање	Кућа/стан, село/град, мјесто становања, просторије у кући/стану и њихова намјена, активности у домаћинству, намјештај;
У граду	Стране свијета, знаменитости, мјеста у граду, оријентација у граду, упитати за пут, описати пут/правац, превозна средства;
Моје окружење	Метеоролошко вријеме, околина, путовања;
Занимања	Избор занимања, образовни пут, каријера, карактеристике посла, радно мјесто;

У табели није дат оквирни број часова за реализацију неке теме. Наставник ће приликом планирања и припремања за наставни процес, узимајући у обзир факторе попут нивоа постигнућа ученика, нивоа сложености наставне теме и слично, одредити број часова који је потребан за реализацију појединих садржаја у оквиру неке теме. Преостали часови су предвиђени за писане провјере постигнућа. У првом и другом полугодишту потребно је реализовати по један школски писани задатак и по један ЗОТ. Обим писаног задатка мора бити одговарајући и провјерен. Задатак је састављен тако да се почиње лакшим, па настави тежим задацима. Број могућих бодова је унапријед одређен и написан. Послије писаног задатка, односно ЗОТ-а, слиједи исправак који ученици заједно пишу. Поред наведених, наставник планира и реализује и друге врсте писаних провјера постигнућа.

Предложене теме су обавезни дио садржаја наставног програма, али немају обавезујући карактер што се тиче редослиједа наставних цјелина нити повезивања поједине тематике с предложеним језичким структурама, што значи да их не треба схватити као градиво предвиђено за једну лекцију у уџбенику.

Оперативни циљеви /	Садржаји програма /Појмови	Корелација са другим
---------------------	----------------------------	----------------------

Исходи		наставним предметима
<p style="text-align: center;">РЕЦЕПЦИЈА</p> <p>СЛУШАЊЕ СА РАЗУМИЈЕВАЊЕМ Ученик ће знати да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумије једноставне дијалоге или поруке путем различитих медија и одговори на једноставна питања, - да тражену информацију на основу глобалног и/или селективног слушања, - разумије питања која се односе на ситуације из тема које се обрађују, - прати свакодневну комуникацију у разреду и адекватно вербално и/или невербално реагује, - разумије једноставна упутства, питања, - изјаве, упозорења, позиве, савјете и кратка објашњења. <p>ЧИТАЊЕ СА РАЗУМИЈЕВАЊЕМ Ученик ће знати да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - течно и правилно чита и интонира непознат текст и да га разумије глобално и/или селективно на основу познатог контекста, - издвоји битне информације из прочитаног текста, - проналази конкретне информације у тексту, - разумије упуте за израду задатка, - користи нормиране облике формалне и неформалне писане комуникације <p>ПРОДУКЦИЈА</p> <p>ГОВОР</p>	<p>Ученик ће научити и/или понављати:</p> <p>Фонетика Изговор и интонација; Гласови: Ѕ/ö/ä/ü;</p> <p>Именице Једнина и множина именица; Номинатив, датив и акузатив; Генитив код властитих имена: Martinas Mutter; Сложенице: глагол+именица (schlafen+das Zimmer = das Schlafzimmer);</p> <p>Глаголи Презент помоћних, правилних и неправилних глагола са одвојивим и неодвојим префиксом; Презент модалних глагола: sollen, wollen, dürfen; Императив; Перфекат слабих и јаких глагола; Имерфекат помоћних глагола; Глаголи са дативом, Es gibt+Akkusativ;</p> <p>Члан Одређени, неодређени, одрични и присвојни члан (једнина и множина) у номинативу, дативу и акузативу; Нулти члан;</p> <p>Негација Nicht, nein, kein;</p> <p>Замјенице Личне замјенице у номинативу, дативу и акузативу;</p>	<p>Српски језик, енглески језик, латински језик, биологија, географија и историја;</p>

Ученик ће знати да:

- изрази своје мишљење: слагање или неслагање, допадање или недопадање, осјећаје и саосјећање, захвали се и извини,
- даје информације о себи и другима,
- заузима ставове на основу прочитаних информација и садржаја текста,
- тражи и даје једноставна објашњења и информације у вези са датим темама,
- распитује се за временске прилике, оријентацију у простору, пут и правац, особине, количину, цијену,
- описује себе и пријатеље, просторије, предмете, вријеме, пут и правац,
- користи утврђене фразе за одређене намјене,
- посједује језичке компетенције у краћим ситуативним дијалозима.

ПИСАЊЕ

Ученик ће знати да:

- допуни и преобликује реченице и/или једноставан текст,
- састави краћи текст о познатој, обрађеној теми,
- користи нормиране облике формалне и неформалне писане комуникације,
- познаје ортографска правила, те пише диктате у складу са истима.

Indefinitpronomen man;
Demonstrativpronomen der, die, das (Nom. und Akk.);

Упитне замјенице

Wer, was, wie, wo, woher, wie alt, wie viele(e), wann, warum;

Придјиви

Придјиви у предикативној употреби: Mein Bruder ist groß.

Бројеви

Главни бројеви
Редни бројеви у виду датума;
Исказивање цијене и количине;
Вријеме на сату;

Приједлози

Приједлози за мјесто: in, auf, an, nach, bei + Dativ;
mit + Dativ,
ohne + Akkusativ,
Wechselpräpositionen: an, in
Приједлози за вријеме: am, im, um, von...bis, vor, nach;
Präposition für;

Прилози

Gradpartikeln: sehr, ziemlich, zu
Ortsangaben: hier, da, dort

Везници

Und, aber, deshalb, denn, also, danach;

Реченица

Проширена реченица: субјекат, предикат објекат у дативу, објекат у акузативу;

	Проширена реченица прилошком одредбом;	
--	--	--

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ - СМЈЕРНИЦЕ ЗА НАСТАВНИКЕ

Савремена настава њемачког језика усмјерена је првенствено на развијању комуникативне компетенције ученика и њиховим интересовањима, потребама и посебностима. Ученик је у средишту наставног процеса и овај вид наставе омогућава подстицање како интелектуалних тако и емоционалних, практичних и естетских способности и потреба ученика. Од посебног значаја је мотивисаност у почетној фази учења када је основни циљ развијање спонтаног усвајања комуникацијских функција. Стављањем ученика у средиште наставног процеса постиже се активност, самоодговорност, иницијативност и креативност ученика у индивидуалном и кооперативном учењу и продукционој језичкој дјелатности. Наставник унапређује и помаже самосталан и креативан рад ученика, мотивише и подстиче њихово самопоуздање. Наставу треба поспјешивати и оплемењивати директним контактима са изворним говорницима, путем размјене електронских писама, слушања аутентичних текстова и говора, вођења разговора у којима ученик може да исказе своје мисли и осјећања.

Наставни процес је тако конципиран да захтијева доминантну употребу њемачког језика на часу. Ученици се оспособљавају за осамостаљивање и користе методе и облике рада који подстичу комуникативност, активност, самосталност и продукционо дјеловање (рад у паровима, групни рад, интервјуи, игре, самостална обрада теме, учење подучавањем, дописивање са вршњацима са њемачког говорног подручја, креативне радионице, зидне новине, текстови, колажи, размјена ученика, позивање њемачких аутора и наставника, креативно писање итд.). У изузетним ситуацијама може да се користи и матерњи језик, нарочито у мотивационе сврхе за превазилажење тренутних потешкоћа и као помоћ за самостално учење.

За активну употребу језика код ученика се развијају четири језичке вјештине: слушање, говор, читање и писање.

РЕЦЕПТИВНЕ ВЈЕШТИНЕ

СЛУШАЊЕ

У другој години учења језика ученицима треба континуирано омогућити слушање изворних говорника са циљем глобалног или селективног разумијевања. Зато је веома важно да ученици буду суочени са аутентичним говорним текстовима у свакодневним ситуацијама. Ријечи и реченице морају бити јасне, изражене логичким редослиједом, са понављањима по потреби.

Слушање се постепено помјера са краћих на дуже текстове, које ученици имају могућност да слушају више пута уколико је потребно.

Прије слушања текста наставник одговарајућим активностима припрема ученике за успјешно разумијевање садржаја. Те активности усмјеравају пажњу ученика на текст који ће слушати и провјеравају познавање теме, фонда ријечи итд: разговор о теми текста, представљање садржаја, понављање најтежих фраза и израза, а код тежих текстова и писање неких ријечи и фраза на табли.

Активности прије слушања

- разговор о теми текста,
- припрема асоциограма и асоцијација на задани појам,
- представљање садржаја помоћу слика,
- представљање кључних ријечи и/или фраза,
- провјеравање досадашњег познавања теме/садржаја помоћу питања, попуњавањем табела,
- упознавање са задатком који ће ученици рјешавати док слушају.

У току слушања припреме се одговарајући упоредни задаци са минималним читањем и одговорима.

Разумијевање онога што се слуша има централну улогу у комуникационом процесу и односи се већином на глобално, селективно или, у овој фази учења језика рјеђе, детаљно разумијевање послушаних текстова.

Ученици се такође требају оспособити за разумијевање и у говорним ситуацијама које прате бука и шумови. Прије него што се пређе на слушање текста наставник одговарајућим активностима припрема ученике и њихову пажњу усмјерава на слушање текста.

Слушање текста, према потреби, треба поновити, а затим провјерити колико су ученици разумјели садржину текста (питања и одговори, допуна реченица, кратко усмено препричавање, попуњавање табеле и сл.).

Активности у току слушања

- са одговорима без ријечи (заокруживање, праћење текста на сликама, допуњавање слика),
- са одговорима помоћу ријечи (записивање ријечи у свеску, набрајање особа и ствари, допуњавање реченица, одговори тачно/нетачно).

Активности после слушања

Послије одслушаног садржаја, ученици провјеравају разумијевање и покушавају да креативно одговоре. При томе се употребљава што више различитих вјежби.

Одговор може бити:

- означавање, распоређивање слика,
- помоћу ријечи,
- помоћу W – питања, тачно/нетачно, помоћу одговора на главна питања,
- рјешавање задатака вишеструког избора,
- уписивање ријечи које недостају у тексту, уписивање података,
- повезивање текста са сликама, информације и изјаве говорника,
- давање кратких одговора на усмена питања,
- понављање или препричавање садржаја.

ЧИТАЊЕ

Главни циљ развијања ове вјештине је да се ученици оспособе за читање одговарајућом брзином и разумијевање нових или непознатих текстова, као и да разумију њихову основну идеју, одређене појединачне информације, суштину прочитаног, уочавају поједине детаље или разумијевање на глобалном, селективном и рјеђе детаљном нивоу. Веома је важно да ученици разумију суштину текста користећи и помоћ слика, симбола и слично. Рад на тексту обухвата три фазе: активности прије читања, у току читања и после читања.

Активности прије читања текста

- разговор о тексту којим побудимо интересовање, активирамо искуства и предзнања ученика,
- на основу сликовног, звучног и /или визуелног стимуланса и кључних ријечи ученици закључују о садржају текста.

Активности у току читања

- разумијевање садржаја (опис особе, просторије, правца, заказивање термина...),
- преношење података у табеле,
- повезивање текста са сликама или дијаграмима,
- подвлачење занимљивих и употребљених израза,
- писање одређених ријечи,
- сређивање помијешаних слика, ријечи, фраза,
- придруживање подналова дијеловима текста,
- утврђивање хронолошког редослиједа реченица.

Активности после читања (којима се провјерава разумијевање прочитаног текста)

- повезивање текста са сликама или дијаграмима,
- одговори на питања, избор правилних и погрешних тврдњи,
- сређивање помијешаних дијелова текста,
- лична објашњења текста,
- садржај текста, изражавање мишљења о тексту,

- промјена текста (нпр. интервју у игри улога),
- писање текста у другом времену или лицу (језичка компонента).

ПРОДУКТИВНЕ ВЈЕШТИНЕ

ГОВОР

Иако комуникативни приступ у настави подразумијева усклађеност све четири језичке вјештине, посебну пажњу треба посвећивати развијању вјештине говора. При томе се бирају теме које интересују ученике и произилазе из природне ситуације, из разговора у разреду или симулиране ситуације ван школе. У овим активностима требало би да учествује што више ученика, па се настава изводи у групама или у паровима, што омогућава да се премосте разлике у знању и способностима појединаца. Говорне активности ученика су ограничене и морају се усмјеравати. Да би се сви ученици мотивисали, прикладно их је укључити у једноставније говорне задатке: игре, рад у групи или у разговор двоје и више ученика, играње улога, симулирање ситуација и слично. Временом активности ученика треба све више усмјеравати на самостално препричавање, извјештавање, препричавање догађаја, приче.

У разговору ученици треба да размјењују мишљења о стварима и аутентичним ситуацијама. Важно је да је циљ разговора смислен, тако да ученици стварно траже информације, дођу до неког рјешења или реалног закључка у којем могу формирати лични став.

У току спонтане вјежбе течног говора ученике не прекидамо. Одступања и грешке записујемо, а последице рада их представимо и поправимо или направимо одговарајуће вјежбе за њихово елиминисање. Често прекидање и поправљање дјелује збуњујуће на ученике и не води ка самосталности и стваралаштву.

Њемачки језик се користи као језик комуникације у одјељењу. Устаљене активности, упутства за активности, коментаре на ученички рад треба изражавати на њемачком језику. Успостављању амбијента може допринијети и уношење елемената културе земаља њемачког говорног подручја у учионицу.

ПИСАЊЕ

Циљ развијања вјештине писања је оспособљавање ученика да у писаној форми оствари комуникацију и своје мисли изрази на логичан и разумљив начин, што подразумијева да се поштује задана тема, логички слиједи догађаји који се описују, користи одговарајућа лексика, поштују граматичка и правописна правила. На крају друге године учења, ученици пишу одговоре или појединачне повезане мисли у облику проширених реченица.

Писање мора бити прецизно и организовано.

Писање може бити вођено (довршавање текста, писање према моделу, попуњавање формулара, опис) или слободно (писање извјештаја, порука, мејлова, есеја) у складу са језичким компетенцијама ученика.

Поштовање правописа спада такође у учење писања, али ипак не представља главни циљ.

Диктате, који служе за провјеравање правописа, је препоручљиво реализовати по један у полугодишту.

ВОКАБУЛАР

Циљ рада на вокабулару је непрестано усвајање нових ријечи, а у каснијој фази проширивање већ постојећег вокабулара и коректна примјена ријечи које су ученици усвојили и које познају. Без довољног познавања ријечи не могу се остварити циљеви комуникативно оријентисане наставе. Због тога рад на вокабулару треба да заузима значајно мјесто у настави њемачког језика. Приликом објашњавања непознатих ријечи користити разне технике семантизације и свакако контекстуални приступ. Гдје год је могуће, употрежити нове ријечи у контексту који је ученицима познат или у примјерима из учениковог окружења. Превођење на матерњи језик треба избјегавати. Препоручује се писано и усмено тестирање усвојености вокабулара у контексту, а не директним изолованим испитивањем значења ријечи. Ученик треба да разумије и производи лексичке склопове као цјелину, а не као број лексема, те да ти склопови постану узорак на којем ће се уочавати граматичке правилности и неправилности. Пожељно је континуирано понављање лексичких јединица у облику краћих активности на почетку или крају часа. Кратке игре нарочито погодују усвајању, увјежбавању и понављању вокабулара.

ГРАМАТИКА

Рад на граматици треба да буде саставни дио наставе њемачког језика, али никако да заузима централно мјесто у тој настави. Граматика не смије да буде сама себи циљ, она треба да буде средство ка циљу, то значи да настава граматике треба да оспособи ученике да стварају што исправније реченице и исказе на њемачког језику. Уз примјену индуктивног приступа нове граматичке структуре не треба обрађивати изоловано него их увијек презентовати у контексту, тј. у тексту или довољном броју примјера. Од ученика се очекује да идентификују граматичке структуре и уоче правила, увјежбају их, те иста примјењују у усменој и писаној комуникацији. Познавање граматичких правила није циљ наставе њемачког језика, стога не треба тражити од ученика да их репродукују уколико их правилно употребљавају.

ВЈЕЖБЕ

Да би ученици стекли комуникативну компетенцију треба оставити довољно времена за вјежбе. Вјежбе треба да буду разноврсне, током часа да се крећу од оних једноставнијих, у којима ће ученици само репродуковати језик, до оних комплекснијих, у којима ће сами произвести говор или текст. Комбиновање више језичких вјештина у вјежбама, било рецептивних, било продуктивних, уз истовремено увјежбавање и примјену нове лексике и нових граматичких структура, учиниће час занимљивијим, а ученици ће бити мотивисанији за рад и учење. Било би пожељно да наставник, кад год је у могућности, у вјежбе укључи додатна наставна средства као што су: картице (у боји), слике, цртеже, постере, креде или маркере у боји, паное на чијој изради могу учествовати и ученици, игре као и видео-записе. У току наставе потребно је примјењивати разне облике рада као што су: рад у пару, групни рад, индивидуални рад, фронтална настава, пленум.

Праћење, вредновање и оцјењивање се врши континуираним праћењем активности на часовима. Провјеравање знања је саставни дио наставе и треба по могућности да се обавља на сваком часу.

Оцјењивање знања и вјештина представља наставак и надовезује се на провјеравање знања.

Код оцјењивања знања потребно је поштовати сљедећа начела:

- свако оцјењивање је такође и провјеравање, а свако провјеравање није нужно и оцјењивање,
- циљеви оцјењивања код појединих активности морају бити јасни и ученици су са њима упознати (нпр. оцјењивање разумјевања путем

читања, оцјењивање језичког знања, разумијевање упутстава, правопис),

- активности тј. врсте задатака су оне са којима се ученици упознају већ при провјери знања,
- упутства су јасна и недвосмислена, планирани задаци морају имати примјер,
- критеријуми оцјењивања су унапријед договорени и ученици их знају,
- оцјењујемо учениково знање, не незнање (узимамо у обзир и знање, уколико ученици покушавају да створе нешто самостално, иако са грешкама),
- оцјењивањем покушавамо (и) да мотивишемо ученика.

Усмене провјере постигнућа

Усмене провјере постигнућа подразумевају континуирано праћење ученика при одређеним активностима. Врше се у току реализације наставних садржаја на часовима када наставник прати и записује своја запажања о напредовању ученика. Наставник такође прати и вреднује активност ученика на часу.

Писане провјере постигнућа

Писане провјере постигнућа оцјењујемо, када на основу праћења утврдимо, да је наставни садржај примјерено усвојен и утврђен. Оцјењујемо врсте задатака који су слични онима које смо и провјеравали.

Задацима за писану провјеру оцјењује се још и:

- разумијевање путем слушања и читања,
- познавање правописа,
- способност употребе језичких законитости,
- познавање вокабулара и одговарајућа примјена истог.

Домаћи задаци су саставни дио учења њемачког језика, али не би требало да оптерећују ученике. Морају бити пажљиво припремљени, са јасним упутствима и циљевима. Наставник, по потреби, даје ученицима задужења, помоћу којих се навикавају на редовно испуњавање обавеза. Домаћи задаци не смију превазилазити могућности ученика нити захтијевати укључивање родитеља (одраслих). Исто тако значајна је и диференцијација задатака у односу на различите способности, сазнања и наставне стилове, као и интересовање ученика.

ИСХОДИ УЧЕЊА:

Ученици другог разреда гимназије владају, у говорној и писаној комуникацији, програмским садржајима датим у Наставном плану и програму, развијајући и унапређујући истовремено све језичке вјештине. Ученици активно учествују у разговору (уз одређену помоћ наставника), воде једноставан разговор, сналазе се у једноставном говору, преносе и разумију идеје и информације о познатим темама у предвидивим свакодневним ситуацијама. У стању су да разумију једноставна питања, упутства, саопштења, те да издвоје опште и битне информације. У монолошком излагању, једноставним ријечима могу изразити како се осјећају, описати свакодневне аспекте свог окружења, описати свакодневне активности, лична искуства, износе своје планове, и једноставним дескриптивним реченицама говоре о предметима и стварима које посједују.

